

12. ROSTLINY A ŽIVOČICHOVÉ RYBNÍKŮ

VODNÍ TOKY A NÁDRŽE

Zopakujte si, co je voda oceánská a co pevninská. Na jaké skupiny dělíme vodu pevninskou? Pokud nevíte, vraťte se na str. 30.

Jak už víte, povrchová voda na Zemi se vyskytuje v podobě **vodních toků** a **nádrží**.

K **vodním tokům** patří **řeky** a **potoky**.

K **vodním nádržím** řadíme **jezera**, **rybníky** a **přehrady**. Jsou to ekosystémy se **stojatou vodou**. **Jezero** je **přírodní ekosystém**. Je to prohlubeň zaplněná vodou, kterou vytvořila **příroda**.

Rybník je **umělý ekosystém** – vytvořil ho člověk. Využívá se především k **chovu ryb**.

Ve kterém kraji naší republiky se nachází nejvíc rybníků?

ROSTLINY V RYBNÍKU A JEHO OKOLÍ

Dřeviny a byliny rostoucí na březích rybníka nazýváme **břehový porost**. Tyto rostliny zpevňují břehy a jsou úkrytem pro řadu živočichů. V břehovém porostu rybníka se z **dřevin** často vyskytuje **vrba bílá**, z bylin je to zejména **rákos obecný** a **orobinec úzkolistý**.

Další druhy rostlin rostou ve vodě – např. **leknín bílý**.

VRBA BÍLÁ

Větve **vrby bílé** jsou velmi **pružné** a **ohybné**, užívají se jako proutí na **pletení košíků**. Listy má na líci tmavě zelené, na rubu bělavé.

RÁKOS OBECNÝ

Rákos obecný je nejčastější **rostlinou** rostoucí **na březích rybníků**, kde tvoří souvislé porosty. Stonek tvoří duté stéblo s dlouhými listy. Rákos obecný je **naše nejvyšší tráva**.

Rákos dorůstá až do výšky 4–6 metrů.

OROBINEC ÚZKOLISTÝ

Na březích rybníků roste také orobinec úzkolistý. V létě se na jeho stoncích objevuje květenství **připomínající doutníky**.

LEKNÍN BÍLÝ

Leknín bílý je **vodní rostlina**. Stonek leknínu je ponořen v bahně rybníka. Z něho směrem dolů vyrůstají kořeny, které čerpají živiny z bahna. Směrem vzhůru rostou dlouhé řapíky listů a stvolů, které nesou květ. Květy a čepele listů volně plavou po hladině. Leknín bílý je **naše největší vodní rostlina**.

vrba bílá

rákos obecný

orobinec úzkolistý

leknín bílý

RYBY V RYBNÍKU

Ryby žijící v našich vodách se nazývají **sladkovodní**. Rozeznáváme sladkovodní ryby:

- **všežravé**,
- **masožravé**.

Všežravé ryby, např. **kapři**, se živí **drobnými vodními živočichy** a **rostlinami**.

Masožravé ryby, např. **štiky**, **okouni** a **pstruzi**, se živí **rybami** a jinými vodními živočichy (např. hmyzem a larvami).

Zopakujte si, jaké jsou hlavní znaky ryb. Pokud nevíte, vraťte se na str. 16.

KAPR OBECNÝ

Nejnámější **rybou** našich rybníků je **kapr obecný**. Má silné, vysoké tělo, malou hlavu s nevelkou tlamou, která je opatřena čtyřmi vousky. Vousky kaprovi slouží k nahmatání potravy. Je **všežravec**. Živí se drobnými vodními živočichy i rostlinami.

kapr obecný

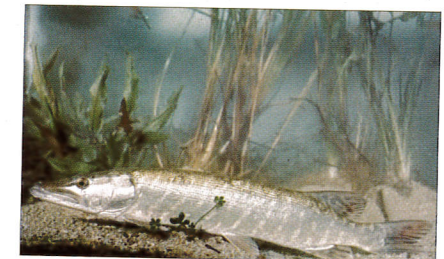
Nedravé ryby (např. kapr obecný) mají v tlamě místo zubů a jazyka tzv. požeráky. Jimi drtí, lisují a vhodně upravují potravu.

Z původního kapra obecného byly vyšlechtěny různé formy dnes chovaných kaprů, např. šupinatá a hladká.

Před prodejem na štědrovečerní stůl jsou kapři zbavováni bahnitého zápachu v tzv. průtokových sádkách. Zjistěte, co jsou sádky.

ŠTIKA OBECNÁ

Štika obecná se vyskytuje v **rybnících** i **řekách**. Má velkou tlamu plnou ostrých zubů a dlouhé válcovité tělo. Ze svého úkrytu dokáže velmi rychle vyrazit za kořistí. Je to **masožravá ryba**. Loví drobné rybky.

štika obecná

Zjistěte, které druhy sladkovodních ryb můžete zakoupit v obchodech. Proč je nabídka mořských ryb bohatší?

OBOJŽIVELNÍCI A PLAZI V RYBNÍKU A JEHO OKOLÍ

Z **obojživelníků** se ve vodě a u vody vyskytují především žáby, např. **skokani**, z **plazů** nejčastěji **užovka obojková**.

Zopakujte si, který obojživelník se vyskytuje v okolí lidských obydlí.

SKOKAN ZELENÝ

Z obojživelníků se v rybnících vyskytují zeleně zbarvení skokani. Živí se **drobnými živočichy**. Nejběžnějším z nich je **skokan zelený**.

skokan zelený

UŽOVKA OBOJKOVÁ

Na březích rybníků nebo ve vodě můžeme vidět **užovku obojkovou**. Má výrazné **žluté pŕlměsíčky za hlavou**. Můžeme ji spatřit, jak plave na hladině rybníka. Přezimuje v norách pod kořeny stromů, pod kameny, často i v kompostu. Živí se žábami, hmyzem i rybami. **Kořist** polyká **vcelku**.

užovka obojková